

The Project Gutenberg eBook of Kalle Saukko, by August Blanche

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kalle Saukko

Author: August Blanche

Translator: Theodolinda Hahnsson

Release Date: October 10, 2010 [EBook #33937]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KALLE SAUKKO ***

Produced by Tapio Riikonen

KALLE SAUKKO

Kirj.

Aug. Blanche

Mukaellen suomentanut T. H. [Theodolinda Hahnsson]

Helsingissä, K. E. Holm'in kustantama. 1883.

Kalle Saukko, Kaivokadun varrella asuvan tynnyrisepän poika, ei oikeastaan ollut minun kumppanini, sillä hän kävi koulua pastori Rhodinin luona, joka oli kunnian-mies, mutta luki paraasta päästä hepreankielistä raamattua sekä tutki Swedenborg'in salanäkyjä. Siis hänen oppilaansa olivat hyvin perehtyneet näihin aineisiin, vaikk'eivät muita opittavaansa liioin osanneet. Kalle Saukko oli Rhodinin lempi-oppilas ja hoiti osaksi opettajansa taloutta. Hän kantoi vettä, kävi ostamassa tuoretta juustoa aamiaiseksi, pinosi syksyllä halot ja sahasi sekä hakkasi ne talvella, ja tämä kaikki häneltä sujui erinomaisen näppärästi, sillä jo viidentoista vuotiaana Kalle oli ko'okkaampi ja väkevämpi kuin moni viisikolmatta-vuotisena.

Minä tulin Kalle Saukon tuttavuuteen seuraavalla tavalla. Kalle vihasi ja vainosi kaikkia vieraita koululaisia. Kerran hän myöskin Klaaran koulun oppilaita hätyytti, ja minä, joka siihen aikaan olin tämän koulun väkevin ja rohkein oppilas, pidin itseni velvoitettuna menemään tätä uutta Goliatia vastustamaan, mutta taisteltuani tulin kokonaan voitetuksi ja olisin varmaankin menettänyt sekä kädet

että jalat, ellei torimuija, jolta joka päivä ostin siirappikaramellia, olisi hieronut sovintoa meidän välillämme.

Siitä hetkestä olimme tuttavina, Kalle ja minä, ehkä emme juuri aivan hyviä ystäviä, varsinkaan niin kauan kuin sinervät näkyvät käsissäni ja sääriissäni. Mutta Kalle Saukko tuli aikojen kuluttua ylioppilaaksi, vaikka suurella vaivalla, ja oltuaan kaksi vuotta akatemiassa, sai hän isältään kirjeen, jossa tämä vaati häntä viipymättä suorittamaan teologian pikku-tutkintoa, jotta, kuten tynnyrisepän sanat kuuluivat, poika saisi arvonimen: "teologian kandidaati", vaan tutkinnossa kävi teologia Kallelta päin mäntyä. Hän jäi kuitenkin yliopistoon vastaiseksi, saadakseen tieteellistä oppia, jossa ei hän kuitenkaan järin karttunut, vaikka hänellä oli jokseenkin hyvä kyky. Mutta erinomaisesti taipui hän tekemään kaikellaisia temppuja. Hän oli mahanpuhujaja, taisi osoitella kukkoja ja porsaita, vetää sormikoukkua y.m., ja paljon hänestä pidettiin kumppanien kesken hänen rehellisen, suoran luontonsa puolesta, sekä erittäin suuren väkevyytensä takia.

Vaikka olikin Kalle näin lahjakas, hänestä luultavasti kuitenkin olisi tullut muinais-jäännös Upsalan yliopistoon, jollei eräs asia olisi tapahtunut, joka vaikutti hänen tulevaisuuteensa. Ekström niminen vanhempi ylioppilas, joka oli koti-opettajana maalla, vapaaherrallisessa perheessä, tahtoi, saattaaksensa pikemmin suorittaa maisterin tutkintoansa, olla kesän Upsalassa ja etsi itsellensä siksi aikaa sijaista, joka opettaisi kahdentoista-vuotista nuorta paronia, mutta ei sattunut saamaan ketään muuta halullista kuin Kalle Saukon, joka luultavasti piti opettajan virkaa mukavampana, kuin oppilaana olemista. Sitä paitsi oli hän kuullut vapaaherran kartanossa löytyvän erinomaisen hyviä kalavesiä sekä metsästysmaita ja näitten arvoa Kalle kyllä käsitti. No niin, hän meni kun menikin koti-opettajaksi ja tuli myöhään eräänä kesäiltana vapaaherran kartanolle, joka oli kauniissa seudussa Itä-Göötinmaalla.

Keikuttaen huonoilla kyytirattailla, ajoi hän aina hovin portaille asti, astui maahan ja kääntyi erään hienosti puettun palvelian puoleen, joka juuri tuli alas tuon linnamaisen rakennuksen portaita pitkin.

"Minä olen uusi opettajanne", virkkoi Kalle Saukko, "mene oitis ilmoittamaan tulostani herrasväellesi!"

"Armollinen herrasväkeni on illallisella naapurilassa", ilmoitti palvelia.

"Vai niin, no näytä siis, missä huoneeni on, ja vie oitis kapusäkkinä sisään", komensi uusi opettaja.

Palvelia, pitkävartaloinen mies, jolla oli vahva poskiparta ja viikset, oli ihan tottumaton näkemään aateliaisia palvelioita näin kohdeltavan, eikä hän myöskään suuresti ihailnut akatemiallista sivistystä, vaan pisti nyt kädet taskuihinsa, tarkastellen nykyään tullutta kiireestä kantapäihin asti.

"Tuossa on opettajan huone", sanoi hän jotenkin röyhkeästi ja osoitti sormellaan erästä sivurakennusta; "mutta kapusäkki ... niin — minusta näyttää kuin jaksaisitte sen itsekin kantaa."

"Mitäs sinä sanot, lurjus!" huusi Kalle, lähestyen palveliaa.

"Lurjus!" matki tämä; "veljen malja on vielä juomatta ja lurjus ehkä olette itse."

Mutta tuskin oli palvelia lausunut viimeiset sanansa, kun jo sai korvapuustin, joka viskasi hänen alas kyytihevoseen asti, ja vieläpä toisen, joka lennätti hevosen luota rattaitten viereen, ja ennenkuin hän ennätti tointua, koitettuaan tätä epämiellyttävää, mutta nopeaa kulkuneuvoa, tunsu hän sälytellyksi selkäänsä raskaan kapusäkin, hatturasian, kotelossaan olevan metsästys-pyssyn, uistimia ja siimoja. Näin runsaalla taakalla täytyi hänen hinastaa eteenpäin jälessä seuraavan jalan hätyyttämänä, jonka voimia hän ehtimiseen sai kokea.

Tultuaan opettajan huoneeseen, paiskasi palvelia vihan vimmassa taakkansa aika mäjähdyksellä lattiaan, josta syystä hän nuolen nopeudella viskattiin pihalle pää edellä kukkapenkereeseen. Tämä kaikki oli käynyt niin tulisessa kiuruussa, että palvelia, siinä kun makasi tuoksuvilla kukkatarjoilla, ensin luuli nähneensä ilkeän unen, mutta kova kuumuus korvissa ja muutama verinolppu, joka nenästä pisarteli, vakuuttivat häntä siitä, että, jos tämä, virkaa tekevä isäntä olikin oikea riiviö, niin olipa pestikin hänen mukaisensa.

Kun uusi opettaja nyt oli näin asettunut tähän vapaaherran kartanoon, otti hän avaimen kammarinsa oven suulta, pani maata sekä nukkui väsyneenä pitkistä matkastaan, ja ehkäpä myöskin iltapalojen takia, joita hän oli nauttinut kolmessa viimeisessä kestikievarissa. Herättyään kello kahdeksan aamulla, — silloin hän tavallisesti nousi makuulta, — etsi hän vesikarahvinia, mutta kun ei sitä löytynyt, hyppäsi hän vuoteeltaan, aukaisi pihaan päin olevan akkunaa ja huusi tavallisella jyrävällä äänellään: "Vettä! raitista vettä!"

Nytpä sattui niin onnettomasti, että kartanon 15:ta vuotinen nuori neiti ja hänen opettajattarensa eli seurakumppaninsa istuivat keinulavitsalla, joka oli asetettu vihertävään pihaan, ja ihailivat siinä aamun

kauneutta sekä hyväilivät pientä somaa koiraa, joka makasi heidän jalkojensa vieressä.

Nämät nuoret neitokset säikähtivät, kuullessaan tuon jylisevän, vettä huutavan äänen, ja molemmat tähtäsivät silmänsä sivurakennukseen päin, mutta saatammepa ymmärtää, miten hämmästyivät, kun havaitsivat melkein pukemattoman, rotevan miehen pistävän toisen puolen vartalostaan ulos auki olevasta akkunasta. Ensi silmänräpäyksessä he tuon näyn takia säikähtivät niin, etteivät paikaltaan päässeet.

"Tänne nyt raitista vettä!" jatkoi akkunassa oleva olento puoli-unisena ja ehkäpä unen takia myöskin luullen nuot neitokset talon palvelustyöiksi; "tuokaa koko saavillinen vettä, olen niin helkkarin janoissani."

Kauhistuksesta huutaen pakenivat molemmat neitokset etsimään puutarhan varjoa. Koira ainoastaan jäi pihaan haukkumaan, syystä kylläkin, uutta opettajaa.

"Sanokaa sitten", huusi opettaja pakeneville että kahvin muassa tuovat minulle paistetun sillin!"

"Tuopa oli ilkeä mies!" sanoi opettajatar ja katsoi juostessaan taaksensa, luultavasti houkutellakseen varomatonta koiraa peräänsä.

"Hänpä oli varsin hirveä", lisäsi nuori neiti, "ja sitten hän vielä käski tuoda silliä!"

Morkaten talon huonosti kasvatettua palvelus-väkeä, pani Kalle akkunan kiinni ja meni vieläkin levolle. Tunnin nukuttuaan nousi hän taas, puki yllensä ja lähti kammaristaan, mennäksensä esittämään itsensä vapaaherralliselle perheelle sekä tullaksensa tutuksi tulevan oppilaansa kanssa.

Kun tämä uusi opettaja astui itse päärakennuksen saliin, oli tuo jalosukuinen perhe juuri kokoontunut kahvipöydän ympärille. Siinä oli paroni ja paronitar, heidän nuori tyttärensä ja hänen opettajattarensa sekä kaksitoistavuotias pikku paroni. Kaikki nämät henkilöt olivat Kalle Saukolle varsin tuntemattomia. Ainoastaan palvelian luuli hän nähneensä ennen, vaikka tämän kasvot nyt olivat varsin pöhöttyneet ja nenän päällä pieni musta plaastaripilkku.

"Minä olen Kalle Saukko", sanoi tämä uusi opettaja, esitellen itseänsä, "ja paljon terveisiä Ekströmiltä; hän puuhaa nyt tutkintojansa aika kyytiä. Päivää ennen kuin kaupungista lähdin, sieppasi hän itsellensä laudaturin fysiikassa."

Näin sanottuaan lähestyi hän paronia, antaen hänelle ystävällisesti kättä. Vapaaherra, joka nähtävästi oli hämillään, samati kuin myöskin kaikki muut läsnäolijat, kurkoitti armollisesti tälle lisähenkilölle ainoastaan yhden sormen. Kalle Saukko luullen että paroni ehkä vaati häntä sormikoukkuisille, sieppasi kiinni nimettömällänsä niin lujasti, että paroni harmistuneena kirkasten "ai!" veti sormensa pois ja sitä vuoroon puhalsi ja ilmassa heilutteli.

"Ohoh! Anteeksi!" sanoi Kalle, ja koska hän näki perheen sijoittuvan pöydän ympärille, otti hänkin kursailematta muitten muassa paikan itselleen. Mutta kaivaten viinapulloa sekä turhaan etsittyänsä silliä otti hän nyt tuota puutetta palkitakseen pöydältä lautasellisen härän-kieltä, söi yksistään sen kaiken makiaan suuhunsa ja joi sitten kaksi suurta kupillista kahvia.

"Herrasväki ei ryyppää, näen minä", sanoi Kalle, alotellen keskustelua, "ja tarpeetonta se onkin näin aamusella. Paronilla kuuluu olevan oivat metsästysmaat, mutta jollei talossa löydy hyviä jahtikoiria, niin minä juuri odotan Tukholmasta saavani kaksi aika rötkälettä, jotka ovat totutettuja hyviksi jäneskoiriksi, vaikka niillä välistä on se paha tapa, että menevät lampaitten kimppuun. Eilen illalla luulin nähneeni karin tuolla keskijärvenissä, siellä varmaankin liikkuu suuria ahvenia, mutta ehkäpä on kastemadoista puute tässä siunatussa kuivuudessa. Sinä pikkunolla siellä", lisäsi hän kääntyen palveliaan, "sinun täytyy tulevana yönä pitää vaaria, koska kaste maahan laskee, ja toimittaa meille matosia; sinä saat kymmenen penniä sadasta, ja herrasväelle lupaan minä kaloja vaikka joka ateriaksi."

Herrasväki iskivät ääneti silmää toisillensa ja palvelia vihan-vimmassaan katsoi muljotellen uutta opettajaa. Vihdoinkin noustiin pöydästä.

"Herrasväellä on kaunis piano", lausui opettaja, katsellen salissa olevaa soittokonetta; "arvelenpa, että nuori neiti soittaa ... oletteko kuulleet lipiävalssia?"

"Mikä valssi se on?" kysyi opettajatar.

"Sepä on eräälle akatemian pesiälle seipitetty ja onkin oivallinen säveltö; siinä kuuluu popotus muuripadasta, tapumen läikinä ja mankelin pyörinä. Se kuuluu melkein näin", lisäsi Kalle, samassa istahtaen pianon ääreen, mutta jo ensi rumputuksella sai hän diskantista kaksi kieltä katkeamaan.

"Saanko vähän puhutella herraa?" sanoi vihdoin paroni, keskeyttäen tuota vaarallista mallisoittajaa.

"Tehkää hyvin ja seuratkaa minua työhuoneeseeni."

Heidän tultuaan mainittuun huoneeseen lausui paroni:

"Olen kuullut, että täällä eilen illalla, herran tultua taloon, on ollut jonkinlaista meteliä."

"Meteliä?" matki Kalle Saukko, "turhia, joista minä en ensinkään piitannut."

"Onpa herra vielä luullut, että olette ollut oikeutettu minun palveliaani lyömään."

"Joutavia", vastasi Kalle, "hän oli turski ja siitä minä häntä vähän läimähytin korville."

"Minä sen tiedän ja tahdon ilmoittaa herralle, että itse kuritan väkeäni, jos sitä tarpeelliseksi katson, ja siis pyydän puolestani vastaiseksi, että jätätte pois kaikki läimähykset."

"Pyydän puolestani!" matki Kalle ilomielisesti hymyillen, "eihän tuommoiset *meidän* välillämme koskaan mahtane kysymykseen tulla."

"Ja sitten pyydän herraa", jatkoi paroni, "että pidätte akkunanne aamulla peitossa, ettei semmoista tapahdu kuin tänä aamuna?"

"Mitäpä tänä aamuna tapahtui, herra paroni?"

"Se, että minun tyttäreni ja hänen opettajattarensa täytyi rientää pihasta pois, kun herra tuli näkyviin puvussa semmoisessa, että ... että..."

"Hoh helkkarissa! oliko se neiti ja opettajatar!" keskeytti Kalle Saukko, "minä luulin niitä talon piioiksi."

Paroni tarkasti opettajaa, ikäänkuin tutkiaksensa, oliko tuo puhe ivaa vai sulaa yksinkertaisuutta, mutta vihdoinkin osoitti hän kädellään, ett'ei hänellä enään ollut mitään sanottavaa, vaan että opettaja sai mennä. Puolen tuntia tämän jälkeen meni paroni katsomaan työväkeänsä, jolloin hän sattumalta tuli kulkemaan sen sivurakennuksen ohitse, jossa opettajan huone oli. Paroni seisattui auki-olevan akkunaa ääreen ja kuuli kummastukseksi sanoja, joita ei hän ensinkään ymmärtänyt. Hän kuuli, miten opettaja ensin ääntevästi luki edellä ja miten poika sitten samat sanat matki surkealla nuotilla. Sanat olivat:

"Alef Beth Gimel Daleth He Baw Drasin Eheth..."

"Mitä hiiden kieltä tuo on?" kysyi paroni.

"Nethän ovat heprean kirjaimet", ilmoitti opettaja.

"Mitä herranen aika!" huudahti paroni, "tuumaako herra ajaa poikani päähän heprean kieltä? Onko herra varsin riivattu?"

"Mutta herra paroni", vastasi Kalle, "heprean kieli on ihanaa ja minä olen *itse*..."

"No mutta tähän on varsin hullutusta, ja minä toden totta vaadin, että herra lakkauttaa tuollaisen opetuksen, sillä minä en pojastani tahdo pappia enkä juutalaista."

Kalle Saukko, pahoillaan siitä, ettei hän saanut mieli-ainettansa opettaa, katsoi suuttuneena kuvastimeen ja näki oppilaansa kerskaavalla riemulla viskaavan heprean-kieliopin luotaan sekä opettajan seljän takana näyttävän pitkää nenää.

"Näytäkö sinä opettajallesi pitkää nenää, sinä himp-hamppu!" huudahti opettaja pojan puoleen kääntyen, "sen pahan tavan minä sinusta kyllä karkoitan."

Ja nyt pani hän oppilaansa suinpäin polvillensa ja antoi hänelle leveällä kämmenellään aika lamahuksen.

Pikku paroni, joka ei vielä koskaan ennen tarvinnut kokea tuollaista väkivaikutusta, huusi täyttä kurkkua.

"Jos ulvot, niin saat enemmän", lohdutti opettaja; "mutta annappas minun nyt kuulla, miten sinä osaat Ruotsin historiaa. Kuka oli ensimmäinen kuningas Ruotsissa?"

"Odin", sanoi poika nyyhkyttäen.

"Oikein!... Mitä tekivät kuningaskumppanit Alrik ja Erik?"

"He tappoivat toinen toisensa suitsilla."

"Oikein... Mitä teki kuningas Fjölner?"

"Hän hukkuu vesitiinuun."

"Oikein... Kuinka kävi pyhän Erikin?"

"Hän mestattiin."

"Oikein! aivan oikein! tuohan käy hyvin tuo. Noh, mihin aikaan täällä päivällistä syödään?"

"Kello neljä", vastasi pikku paroni nyt varsin levollisena, kun tutkinto kääntyi näin odottamattomaan suuntaan.

"Siis joudumme varsin hyvin saamaan uistimella muutamia haukia ja onkimaan parikymmentä ahventa. Koetetaanpa tuolta ahvenkarilta."

Kalle pisti pari uistinta taskuunsa, tarttui oppilaansa käteen ja vei hänen muassaan ulos. Pian olivat he molemmat järvellä, varustettuna tarpeellisilla kalastus-neuvoilla. Uudella opettajalla oli hyvä kalastus-onni. Saatuaan uistimella muutamia suuria haukia laskivat he veneensä ahvenkarille ja rupesivat panemaan kuntoon onkensa.

"Panepa nyt matoa koukkuun", sanoi Saukko oppilaallensa, viskaten hänelle koukun ja siiman.

"Pitääkö minun panna matoa koukkuun?" kysyi pikku paroni surkean muotoisena.

"Totta maar, nuhjus! Etkö sinä itse aina sitä tee, kun ongella olet?"

"En, sitä tekee kalastaja taikka palveliat."

"Kehtaatko vaivata vanhempia ihmisiä tuollaisella? Pane oitis koukkuun matoa taikka minä sinun panen madon sijaan."

Itkusilmin täytyi pikku paronin tehdä tuota vaikeaa tehtäväänsä, joka kävi aina vaivalloisemmaksi, mitä enemmän kalat söivät, ja tuskinpa saattanee sanoa, kumpi enempi kärsi, mato vaiko pikku paroni. Muutama tunti tämän jälkeen tuli opettaja ja oppilas pihaan, edellinen laulaa hyräillen ja jälkimäinen eli pikku paroni itkein sekä molemmissa käsissään kantaen suurta riipillistä oivallisia ahvenia, vieläpä kaksi suurta haukea, jotka päästä olivat toinen toiseensa sidotut, rippui hänen olkapäällään potkien nuorta sukukartanon omistajaa sekä edestä että takaa.

"Vie nyt ahvenet kyökkiin", neuvoi opettaja, "ja sano mammallesi, että hän keittää net vähässä vedessä ... kastikkeeksi ei tarvita muuta kuin sulatettua voita ja persiljaa... Hauet sopii sinun viedä jääkellariin, siellä net kyllä hyvänä pysyvät huomiseksi. Hyvästi nyt nuhjus! Iltapäivällä luumme katekismusta."

Sitten meni opettaja huoneeseensa eikä siis nähnyt miten paronitar hämmästy, kun meni poikaansa vastaan ja näki hänen noin surkeassa tilassa tulevan runsaine kalansaaliinensa. Kalle Saukko, joka oli tottunut unta vetämään edeltä puolisen, pani maata, mutta kello 4 hän taas pääsi pystöön ja ilmestyi uudestaan ruokasaliin, syödäkseen päivällistä.

Tämän vapaaherrallisen perheen kylmä kohtelu oli aamiaisesta päivälliseen laskenut aina jäädepykälään asti. Opettajan tervehdykseen ei vastattu eikä häntä oltu huomaavinaanakaan. Tätä Kalle ei kuitenkaan havainnut, hän kun vaan turhaan etsieli viinapöytää ja toivottujen ahveniensa verosta näki lihapallukoita ja ruskeita papuja — ja tuohon ruokaan hän jo aikoja sitten oli kyltynyt Joholmin matamin luona Upsalassa.

"Tästä nyt tulee oikea papujuhla", sanoi hän puoli-ääneensä, synkeän muotoisena silmäillen papuruokaa ja istahtaen, vaikka kutsumatta, muiden muassa pöydän ääreen.

"Onko täällä", sanoi hän, nytkin alottaen keskustelua, "onko täällä hauskoja naapureita? Olen kuullut, että tuolla läheisessä kartanossa asuu kreivillinen perhe, mutta minkälaisia he ovat? Saaneeke heistä hupaista seuraa."

"Hoh", vastasi paroni, "minä luulisin, ett'ei teidän ja sen perheen välillä tule mitään kanssakäymistä kysymykseenkään."

"Hm, siis ovat he vähän niin ja näin", arveli opettaja, "mutta mitä se tekee, eihän sitä täällä maalla niin arka saa olla, täällä, kun ei ole juuri valitsemisen varaa."

Nyt seurasi taas kova äänettömyys.

"Nämät ovat ikävää joukkoa", ajatteli Kalle Saukko ja tuumaili jotakin keinoa, millä saisi seuralaisiansa vähän virkummaksi. Tuollaisen keinon hän nyt muistikin. Hän oli suurella menestyksellä kotona, kun tynnyrisepällä oli vieraita, sekä myöskin ylioppilasten kesken, valmistanut pehmeistä leivästä pieniä palloja, ja hyvin mestarillisesti näpäyttänyt niitä pöytäkumppaneihinsa. Kalle päätti nyt koetella tämän ilokeinon vaikutusta.

Opettajatar aikoi juuri kahvelilla johdattaa suuhunsa lihapallukkaa, kun tuommainen pieni leipä-esine niin osavasti noppasi hänen nenälleen, että neiti hämmästyksestä huudahti ja pudotti kahvelinsa. Samassa tuli yhtäläinen pieni pallo nuoren neiden pientä suuta kohti, kiidettyään pavun sivutse, joka oli menemäisillään samaan suuntaan. Neiti huudahti myöskin ja hukkasi pavun. Sitten rupesi palloja lentelemään oikealle ja vasemmalle ja eteenpäin eikä nähty mistä ne tulivat.

"Mitä! mitä tämä on! mistä nämät tulevat?" huusi isäntä ja emäntä estellen käsillään noita rohkeita palloja tulemasta liikaa lähelle.

"Kyllä tiedän, ne tulevat tuolta opettajan luota, hän niitä viskaa", ilmoitti palvelia, joka ei hetkeäkään ollut pitämättä silmällä vihamiestänsä.

"Noh nähkääpäs tuota hulluttelias!" virkkoi Kalle, katsoen palveliaan, "Olenhan omin silmin nähnyt, miten sinä koko pitkän ajan olet noita poukahuttanut minuun ja herrasväkeesi, ja juuri tämän suuren leipäpallon, joka minulla nyt on tässä kädessäni, viskasit nykyään lautaselleni, mutta tässä sen nyt sinulle lähetän takaisin, vieläpä annan korkoakin", lisäsi hän ja lennätti sen samalla vasten suuta palvelialle, joka hämmästyen noin perättömästi syytöksestä seisoi silmät pystyssä ja suu ammoltaan.

"Mutta mitä tämä tämmöinen tietää?" huudahti paroni nousten istualta.

"Rauhoitu, ystävänä rakas, siksi kuin ruoalta pääsemme!" kuiskasi paronitar miehensä korvaan, vetäen häntä takaisin tuolille.

Taaskin vallitsi äänettömyys. "Nämät ovat ihmeellisiä ihmisiä", ajatteli Kalle itseksensä, "ei mikään heitä huvita... Entä jos rupeaisin mahan-puhujaksi, ehkäpä se heitä vähän 'priskaisi'".

Palvelia juuri par'aikaa tarjosi lihanlientä, kun ääni niin kumea kuin holvista tullut, äkkiä lausui:

"Milloinka syödään ahvenet, jotka päivällä ongittiin?"

Herrasväki hätkähti nyt, he nousivat tuoleiltaan ja kurkistivat pöydän alle, sillä siitpä luulivat äänen kuuluvan, mutta kun ei mitään erinomaista havainneet, katselivat ihmeissään vuoroon toisiaan, vuoroon opettajaa, joka huulet kiinni supistettuna näytti siltä, kuin hän ei olisi mistään tietänyt. Vaan hetken perästä kuului taas sama kumea ääni, mutta nyt ikäänkuin katosta.

"Ahvenia ei vain anneta, koska ei ole mitään kalaryyppyä eikä täällä myöskään ole vo-oita!"

Paroni, joka muisti kerran kuulleen Anderson'in, erään taitavan mahan-puhujan, arvasi nyt, mistä tuo ääni tuli ja hyppäsi pystyyn huutaen: "Tämä käy jo liian pitkälle!" Kaikki paitsi opettaja nousivat ruoalta.

"Miksi noin kiirettä pidätte, hyvä herrasväkeni?" kysyi Kalle Saukko, "täytyyhän meidän ensin syödä suuhumme tämä siunattu luusoppa."

"En tiedä, millä nimellä minä mainitsisin käytöstänne, jota talossani olette osoittanut", sanoi paroni kiivaasti; "mutta sen tiedän, ett'en koskaan anna Ekström'ille anteeksi sitä, että hän tuollaisen opettajan lähetti pojalleni. Sitten saan myöskin ilmoittaa, että jo ennen päivällistä tilasin teitä varten hevosen ja rattaat kestikievarista. Niin, herrani, teidän täytyy ennen seitsemää tänä iltana lähteä täältä."

"Lähteä täältä", lausui Kalle levollisena, "kukapa ei sitä jo olisi tuumannut, ettekö luule minun jo saaneeni tarpeeksi tyhmistä pojista, raittiuden-seuroista, lihapallukoista ja ruskeista pavuista? Mutta en minä täältä lähde kyytirattailla, herra paroni."

"Herra!"

"Herra! niin oikein."

"En tiedä mikä minua estää viskaamasta teitä portahiltani alas!" kirkasi paroni vihan vimmassaan.

"Ettekö tiedä? Mutta sen minä tiedän", vastasi Kalle, nyt vasta nousten istualta. "Kas tässä asiassa olen minä määrääjänä eikä kukaan muu. Mutta jos haluatte vähäistä kahakkaa, niin olkoon menneeksi,

kutsukaa tänne palvelioitanne, niin monta kuin heitä on, saanhan koettaa, kuinka paljon kestävät; tämmöisen pienen huvin kyllä tarvitsen noin kehnon päivällisen jälkeen."

Kalle hieroi tyytyväisenä sormiaan, ajatellessansa, miten hän noita hienoja palvelioita saisi nakella. Hänen roteva vartalonsa paisui toisenvertaiseksi tuon peljästyneen perheen silmissä.

"Naisten ei tarvitse olla levottomia", lohdutti Kalle, "eikä se minun syyri ole, että hyvä sopu on tullut häirityksi. Minä olen opettajana koettanut täyttää velvollisuuttani ja vieraana olen tehnyt parastani huvittaakseni isäntäväkeäni, vaikka tämä kaikki on ollut yhtä turhaa kuin veden viskaaminen vesilintujen päälle. Kuten sanottu on, herra paroni, minä lähden kello seitsemän; vähäinen kahakka olisi kyllä hauska, mutta sen syntyminen nyt kokonaan rippukoon teistä, tuon vain teroitän mieleenne, että lähden parhaissa vaunuissanne sekä parhailla hevosillanne, sillä nethän ainoat, jotka tässä talossa ovat comme il faut, eli niinkuin olla tulee."

Tämmöisten jäähyväisten jälkeen meni Kalle huoneesensa. Mutta tuntia varhemmin, kuin määrätty oli, seisoj todellakin paronin parhaat vaunut pihalla. Päästäksensä tuollaisesta opettajasta olisi paroni vaikka neljällä hevosella antanut viedä hänet pois. Loikoillen komeissa vaunuissa tuli Kalle Saukko oikein uljaasti kestikievariin, mutta siellä hän rupesi tuumailemaan epäsuotuisaa tilaansa. Vähän ikävältä tuntui Upsalaan lähteminen, siellä kun hänen olisi täytynyt tavata ystävänsä Ekströmin. Eipä Kallen myöskään ollut Tukholmaan lähtemistä isänsä tykö, joka oli kovin iloinnut siitä, että poikansa oli jalosukuisessa perheessä opettajana.

Saukko siis päätti matkustaa toisaalle ja lähti erään vanhan ylioppilaskumppaninsa luo sekä tuli siellä varakkaan ruukin-patrunan tuttavuuteen, joka tarvitsi ruukin-väellensä päällysmiestä. Tähän Kalle oli varsin erinomainen. Hän kyllä takoi seppiä yhtä paljon kuin nämät rautaa, mutta rehellisellä luonnollaan voitti hän kuitenkin vihdoinkin sekä työmiesten että isäntäväkensä suosion.

Muutamien vuosien kuluttua sai hän patrunan tyttären vaimokseen ja tuli appensa kuoltua ruukin isännäksi. Hänen vaimonsa, kelvollinen ja lempeä nainen, sai vähitellen hänen kerskaavan, kiivaan ja ylpeän luontonsa pehmenemään, eikä hän enään koskaan muulloin halua näyttää käsivoimiansa, paitsi kun joku matkustavainen tulee katsomaan ruukkia; silloin hän, jos matkustaja hänen pyynnöstään menee istumaan suurelle ruukin-vasaralle, nostaa sen ilmaan ja on erittäin hyvillään, kun näin saa vielä, vaikka rauhallisesti, kerskata voimistaan.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KALLE SAUKKO ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the

person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.